

BANKŲ APKLAUSOS DĖL SKOLINIMO SĄLYGŲ APŽVALGA 2010 m. spalio mėn.

I. Apžvalgos tikslas, sudarymo metodai ir principai

Komercinių bankų ir užsienio bankų filialų apklausa dėl skolinimo sąlygų atliekama du kartus per metus norint gauti informacijos apie šių finansų institucijų taikomas su palūkanomis nesusijusias paskolų sąlygas, skolinimosi sąnaudas ir rinkos lūkesčius. Ši apžvalga atlikta 2010 m. spalio mėn., atsakymai gauti iš aštuonių komercinių bankų ir keturių užsienio bankų filialų (toliau – bankai).

Vadovaujančias pozicijas užimančių bankų darbuotojų buvo prašoma atsakyti, kaip nuo 2010 m. balandžio pabaigos iki 2010 m. spalio pabaigos¹ pasikeitė bankų nustatytos skolinimo namų ūkiams ir nefinansinėms įmonėms sąlygos. Respondentų buvo prašoma, kad, atsakydami į klausimus apie galimą situaciją ateityje, jie įvertintų per artimiausią pusmetį (2010 m. spalio mėn.–2011 m. balandžio mėn.) galimus skolinimo sąlygų pokyčius.

Šioje skolinimo sąlygų apžvalgoje pateikta vadovaujančias pozicijas užimančių bankų darbuotojų apibendrinta nuomonė ir ji nebūtinai parodo oficialią bankų, taip pat ir Lietuvos banko ar jo tarnautojų poziciją bei vertinimus. Apibendrinant nuomones ir skaičiuojant vieną ar kitą atsakymo variantą pasirinkusių bankų procentą, atskirų bankų atsakymai buvo traktuojami vienodai, nepaisant jų užimamos rinkos dalies.

Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip bankų, atsakiusių, kad skolinimo sąlygos griežtinamos (didėja paklausa), procento ir bankų, atsakiusių, kad skolinimo sąlygos švelninamos (mažėja paklausa), procento skirtumas. Teigiamas procentų skirtumas reiškia, kad dauguma bankų sugriežtino paskolų sąlygas, neigiamas (su minuso ženklu) – kad sušvelnino. Analogiškai procentų skirtumas interpretuojamas apskaičiuojant paklausos pokyčius: teigiamas procentų skirtumas reiškia, kad paklausa padidėjo, neigiamas – kad sumažėjo.

Vidurkis apibrėžiamas kaip svertinis vidurkis, atsakymams suteikiant tokias reikšmes: „labai sugriežtėjo (paklausa sumažėjo)“ – 1; „šiek tiek sugriežtėjo (paklausa sumažėjo)“ – 2; „beveik nepakito“ – 3; „šiek tiek sušvelnėjo (paklausa padidėjo)“ – 4; „labai sušvelnėjo (paklausa padidėjo)“ – 5. Vidurkio reikšmė, mažesnė už 3, reiškia, kad dauguma bankų sugriežtino paskolų teikimo sąlygas, didesnė už 3, – kad sušvelnino. Analogiškai vidurkis interpretuojamas apskaičiuojant paklausos pokyčius: reikšmė, mažesnė už 3, reiškia, kad paklausa sumažėjo, didesnė – kad ji padidėjo.

Terminas „sugriežtėjo“ reiškia bankų, griežtinusių skolinimo sąlygas, ir bankų, švelninusių skolinimo sąlygas, procentų skirtumą.

¹ Šis laikotarpis apima šešis mėnesius, todėl toliau šioje apžvalgoje jis įvardijamas kaip pusmetis.

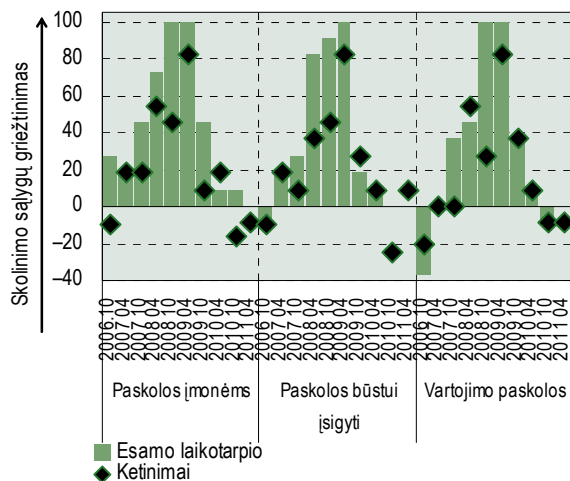
II. Rezultatų apibendrinimas

Kaip rodo atliktos apklausos rezultatai, bankai per pastarąjį pusmetį, kaip ir ankstesnės apklausos laikotarpiu, paskolų suteikimo standartų nekeitė. Pagrindiniai bankų kreditavimo politikos griežtinimą skatinę veiksniai buvo konservatyvus skolininkų mokumo perspektyvų vertinimas, siekis palaikyti gerą likvidumo būklę ir finansavimo suvaržymai. Kartu skolinimo sąlygų švelninimą skatino suaktyvėjusi bankų ir kitų nebankinių institucijų konkurencija kreditavimo rinkoje bei teigiami lūkesčiai. Per ateinantį pusmetį dauguma bankų planuoja reikšmingai nekeisti skolinimo įmonėms ir namų ūkiams sąlygų (žr. 1 pav.).

Apklausti vadovaujančias pareigas užimančius bankų darbuotojai teigė, kad praėjusį pusmetį, palyginti su ankstesniu pusmečiu, įmonių ir namų ūkių skolinimosi paklausa, pirmą kartą po dvejus metus stebėto mažėjimo, padidėjo. Pažymėtina, kad ankstesnės apklausos metu bankai tikėjosi didesnio skolininkų susidomėjimo ir gausesnio paskolų teikimo. Namų ūkių skolinimosi poreikis daugiausia padidėjo dėl pagerėjusių nekilnojamojo turto rinkos perspektyvų ir vartotojų pasitikėjimo, o tai savo ruožtu skatino intensyvesnį skolinimąsi būsto įsigijimo reikmėms. O įmonių skolinimasis, bankų teigimu, suintensyvėjo dėl finansavimo poreikio. Paminėtina, kad per ateinantį pusmetį (iki 2011 m. balandžio mėn.) dauguma bankų tikisi, kad įmonių ir namų ūkių skolinimosi paklausa ir toliau didės (žr. 2 pav.).

1 pav. Bankų taikomų skolinimo sąlygų pokyčiai

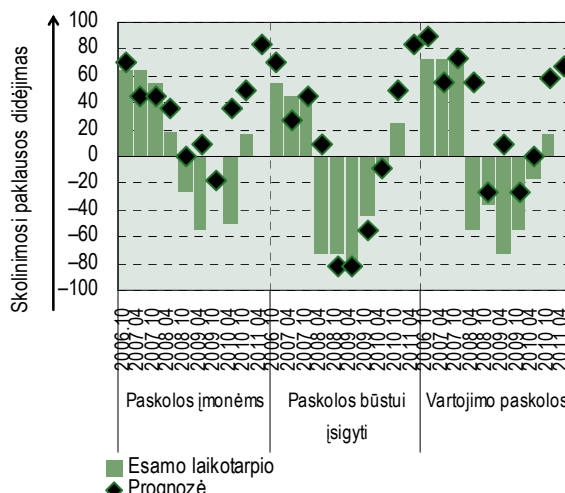
Procentų skirtumas

Šaltiniai: Lietuvos banko atliktos bankų apklausos dėl skolinimo sąlygų ir Lietuvos banko apskaičiavimai.

2 pav. Skolinimosi paklausos pokyčiai

Procentų skirtumas

Šaltiniai: Lietuvos banko atliktos komercinių bankų apklausos dėl skolinimo sąlygų ir Lietuvos banko apskaičiavimai.

Pastaba: procentų skirtumas 1 pav. apibrėžiamas kaip bankų, atsakiusių, kad skolinimo sąlygos „labai sugriežtėjo“ ir „šiek tiek sugriežtėjo“, ir bankų, atsakiusių, kad skolinimo sąlygos „šiek tiek sušvelnėjo“ ir „labai sušvelnėjo“, procentų sumų skirtumas. Procentų skirtumas 2 pav. apibrėžiamas kaip bankų, atsakiusių, kad paklausa „labai padidėjo“ ir „šiek tiek padidėjo“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių, kad paklausa „šiek tiek sumažėjo“ ir „labai sumažėjo“, procentų sumos skirtumas.

1. PASKOLOS IR ĮMONIŲ KREDITO LINIJOS

Skolinimo sąlygos. Didžioji dauguma (90 %) apklausoje dalyvavusių bankų teigė, kad per pastarąjį pusmetį nekeitė įmonėms taikomų bendrųjų skolinimo sąlygų. Skolinimo sąlygos praėjusį pusmetį beveik nepakito tiek mažoms ir vidutinėms, tiek didelėms įmonėms. Didžioji apklaustų bankų dalis nekeitė ir trumpalaikių bei ilgalaikių paskolų skolinimo sąlygų. **Remiantis apklausos duomenimis, ateinantį pusmetį dauguma bankų turėtų palikti galioti esamus kreditavimo politikos standartus, o kai kurie bankai planuoja šiek tiek sušvelninti skolinimo didelėms įmonėms sąlygas** (žr. 9 pav.).

Išsamesni paskolų ir teisės naudotis kredito linijomis (toliau – kredito linijų) teikimo įmonėms sąlygų pokyčių duomenys rodo, kad dauguma apklausoje dalyvavusių bankų šiek tiek sušvelnino vidutinės rizikos paskolų ir kredito linijų kainą, tačiau rizikingų paskolų bei kredito linijų kainos nekeitė (procentų skirtumas sudarė atitinkamai 17 ir 0 %). Kitos paskolų ir kredito linijų įmonėms teikimo sąlygos buvo šiek tiek sugriežtintos – bankai, teikdami paskolas ir kredito linijas įmonėms, kėlė didesnius reikalavimus užstatui ir paskolų sutarčių įsipareigojimams (procentų skirtumai buvo atitinkamai 33 ir 25 %). Reikalavimai, keliami paskolų ir kredito linijų terminui bei dydžiui, ir palūkanų normų pokyčiai iš esmės nepakito (procentų skirtumas sudarė atitinkamai 17, 8 ir 17 %). **Palyginti su praėjusiu pusmečiu, ši pusmetį beveik visos paskolų ir kredito linijų teikimo įmonėms sąlygos buvo nuosaikiai griežtinamos, o teikiamų paskolų kaina nepakito** (žr. 11 pav.).

Pirmą kartą nuo 2007 m. bankai nurodė daugiau priežasčių, dėl kurių nuosaikiai švelnino, o ne griežtino paskolų ir kredito linijų teikimo įmonėms sąlygas. Didžiausią įtaką kreditavimo sąlygų švelninimui turėjo kitų bankų ir nebankinių institucijų konkurencija bei gerėjantys bankų lūkesčiai dėl Lietuvos ekonomikos bendros situacijos. Kita vertus, atskirų pramonės šakų ar konkrečių įmonių perspektyvos bei banko galimybės skolintis ar esama likvidumo pozicija vis dar skatino bankus skolinimą vertinti šiek tiek konservatyviau (žr. 10 pav.).

Paskolų paklausa. Pirmą kartą nuo 2008 m. pradžios **bendra įmonių paskolų ir kredito linijų paklausa per pastarąjį pusmetį ūgtelėjo** (procentų skirtumas sudarė 17). Pažymėtina, kad paklausa nedidėjo taip reikšmingai kaip ankstesnės apžvalgos metu tikėjosi bankai – tada bankų, atsakiusių, kad įmonių paskolų paklausa padidės, procentų skirtumas sudarė 50 procentų. Reikšmingiausiai padidėjo mažų ir vidutinių įmonių bei trumpalaikių paskolų ir kredito linijų paklausa (procentų skirtumas buvo atitinkamai 42 ir 33 %). Paskolų ir kredito linijų didelėms įmonėms bei ilgalaikių paskolų paklausa taip pat padidėjo, tačiau šiek tiek nuosaikiau (procentų skirtumas sudarė atitinkamai 25 ir 8 %). Po dvejus metus trukusio ekonomikos nuosmukio ir su tuo susijusio įmonių finansavimosi paklausos mažėjimo, atsigaunant ekonomikai ir įmonių veiklos rezultatams, paskolų paklausa pradėjo didėti ir, apklausoje išreikšta bankų nuomone, turėtų didėti ir ateityje (žr. 12 pav.).

Apklausoje dalyvavę bankai nurodė, kad įmonių paklausa paskoloms daugiausia didėjo dėl išaugusio atsargų ir apyvartinio kapitalo, kapitalinių investicijų finansavimo ir skolos restruktūrizavimo poreikio (procentų skirtumas sudarė atitinkamai 33, 25 ir 25 %). Kitų veiksnių poveikis skolinimo sąlygų pokyčiams buvo nedidelis. Palyginti su ankstesnių apklausų rezultatais, alternatyvaus finansavimo panaudojimas ir toliau nedarė reikšmingos įtakos įmonių paskolų ir kredito linijų paklausai (žr. 13 pav.).

Lūkesčiai. **Paprašyti įvertinti, kaip per kitą pusmetį (iki 2011 m. balandžio mėn.) pasikeis apklausoje dalyvavusių bankų skolinimo sąlygos, didžioji dauguma bankų (75 %) nurodė ketinantys jų nekeisti, 17 procentų respondentų planuoja jas šiek tiek sušvelninti ir 8 procentai bankų ketina jas dar šiek tiek sugriežtinti.** Bankai iki kitų metų

balandžio mėn. planuoja truputį sušvelninti skolinimo mažoms ir vidutinėms įmonėms sąlygas (procentų skirtumas – 17 %). O paskolų, teikiamų didelėms įmonėms, ir ilgalaikių ar trumpalaikių paskolų sąlygų bankai neplanuoja keisti. Kaip ir ankstesnės apklausos metu, šioje apklausoje dalyvavę **bankai tikisi, kad kitą pusmetį įmonių bendra paklausa paskoloms padidės** (procentų skirtumas sudarė 83 %, vidurkis – 3,8). **Bankai prognozuoja, kad ateinantį pusmetį sparčiau didės mažų ir vidutinių įmonių, palyginti su didelėmis įmonėmis, paklausa paskoloms** (procentų skirtumai sudarė atitinkamai 92 ir 50 %), trumpalaikių ir ilgalaikių paskolų paklausos pokyčiai turėtų būti panašios apimties (procentų skirtumas sudarė atitinkamai 67 ir 58 %).

2. PASKOLOS NAMŲ ŪKIAMS

Paskolos būstui įsigyti

Skolinimo sąlygos. Dvejus metus griežtinę skolinimo namų ūkiams sąlygas pastarąjį pusmetį, kaip ir praėjusį, bankai kreditavimo standartų beveik nekeitė. Dauguma (83 %) apklausoje dalyvavusių bankų teigė nekeitę paskolų būstui įsigyti teikimo sąlygų, o kiti pasiskirstė po lygiai ir teigė labai sugriežtinę ar šiek tiek sušvelninę paskolų būstui įsigyti teikimo sąlygas (žr. 14 pav.).

Vertindami paskolų teikimą lemiančius veiksnius, kai kurie bankai nurodė, kad šiek tiek griežtinti paskolų būstui įsigyti teikimo sąlygas skatino finansavimo išlaidos ir balansiniai suvaržymai, o padidėjusi kitų bankų konkurencija, geresni būsto rinkos ir ekonominės situacijos lūkesčiai skatino skolinimo sąlygas švelninti. Kiti veiksniai neturėjo reikšmingesnio poveikio skolinimo sąlygų pokyčiams (žr. 15 pav.).

Paskolų būstui įsigyti teikimo sąlygų pokyčiai rodo, kad bankai praėjusį pusmetį nekeitė visų rūšių skolinimo sąlygų. Bankų teigimu, per pastarąjį pusmetį buvo nuosaikiai sušvelnintos paskolų terminų sąlygos (procentų skirtumas sudarė –8 %), tačiau kitos su palūkanomis nesusijusios sąlygos buvo šiek tiek sugriežtintos (procentų skirtumas sudarė 8 %) (žr. 16 pav.).

Paskolų paklausa. Apklausoje dalyvavusių bankų vertinimu, **po daugiau kaip dvejus metus mažėjusios paskolų būstui įsigyti paklausos pastarąjį pusmetį skolinimosi poreikis padidėjo** (procentų skirtumas buvo 25 %) (žr. 19 pav.) Bankų nuomone, svarbiausi veiksniai, darę įtaką paskolų būstui įsigyti paklausos padidėjimui, buvo palankesnės būsto rinkos perspektyvos ir didėjęs vartotojų pasitikėjimas (procentų skirtumas sudarė atitinkamai 17 ir 8 %). Kita vertus, didėjusios su būstu nesusijusios vartojimo išlaidos mažino paskolų būstui įsigyti paklausą, tačiau neatsvėrė teigiamą įtaką dariusių veiksnių poveikio. Kiti veiksniai paskolų būstui įsigyti paklausos pokyčiams poveikio nedarė (žr. 20 pav.).

Lūkesčiai. Dauguma iš apklausoje dalyvavusių bankų ateinantį pusmetį ketina nekeisti paskolų būstui įsigyti skolinimo sąlygų. Tiesa, 8 procentai bankų nurodė planuojantys finansavimo sąlygas dar šiek tiek sugriežtinti, o jų švelninti neplanuoja nė vienas bankas. Tikėtina, kad bankai dėl konservatyviai vertinamų namų ūkių mokumo perspektyvų mažai keis paskolų būstui įsigyti sąlygas. **Didžioji dauguma bankų (83 %) mano, kad ateinantį pusmetį paskolų būstui įsigyti paklausa šiek tiek padidės, kiti – kad ji beveik nesikeis.**

Vartojimo ir kitos paskolos

Skolinimo sąlygos. Šį pusmetį, kaip ir ankstesnės apklausos metu, bankai nurodė reikšmingai nekeitę vartojimo ir kitų paskolų sąlygų. Daugiau kaip pusė (58 %) apklausoje dalyvavusių bankų teigė, kad pastarąjį pusmetį beveik nekeitė vartojimo ir kitų paskolų sąlygų, po 8 procentus bankų nurodė jas šiek tiek ar net labai sugriežtinę, tačiau 25 procentai bankų skolinimo sąlygas truputį sušvelnino (žr. 14 pav.).

Vertindami vartojimo ir kitų paskolų teikimą lemiančius veiksnius, bankai nurodė, kad švelninti sąlygas daugiausia skatino kitų bankų ir nebankinių institucijų konkurencija bei lūkesčiai, susiję su bendra ekonomikos situacija (procentų skirtumas sudarė atitinkamai –25, –25 ir –17 %). Kita vertus, bankai ir toliau konservatyviai vertino kredito gavėjų mokumą ir užstato riziką (procentų skirtumas sudarė atitinkamai 17 ir 8 %) (žr. 17 pav.).

Visos analizuotos vartojimo ir kitų paskolų namų ūkiams sąlygos šį pusmetį nepakito (žr. 18 pav.). Remiantis apklausos rezultatais, buvo šiek tiek sugriežtinti reikalavimai, keliami užstatui ir paskolų kitoms su palūkanomis nesusijusioms sąlygoms, tačiau kartu buvo šiek tiek sumažinti reikalavimai vartojimo ir kitų paskolų terminams.

Paskolų paklausa. Vartojimo ir kitų paskolų paklausa pastarąjį pusmetį šiek tiek padidėjo (procentų skirtumas sudarė –17 %, vidurkis – 3,1 %) (žr. 19 pav.). Daugiausia įtakos tam turėjo padidėjęs namų ūkių pasitikėjimas. Kita vertus, santaupų, kitų bankų paskolų ar kitų finansavimo šaltinių panaudojimas, sumenkęs namų ūkių noras įsigyti vertybinių popierių mažino bankų teikiamų vartojimo ir kitų paskolų namų ūkiams paklausą (21 pav.).

Lūkesčiai. Atsakydami į klausimą, kaip keisis vartojimo ir kitų paskolų teikimo sąlygos kitą pusmetį, kaip ir ankstesnės apklausos metu, dauguma (75 %) respondentų teigė, kad sąlygos beveik nesikeis, tačiau daugiau kaip pusė (67 %) respondentų prognozuoja, kad per kitą pusmetį vartojimo ir kitų paskolų paklausa šiek tiek padidės. Pažymėtina, kad ir ankstesnės apklausos metu bankai taip pat prognozavo, kad didės namų ūkių vartojimo ir kitų paskolų kreditavimo paklausa. Nors realus paskolų paklausos augimas buvo mažesnis negu tikėtasi, išsipildę teigiami bankų lūkesčiai leidžia tikėtis, kad ateityje skolininkų susidomėjimas didės ir bankų kreditavimas intensyvės.

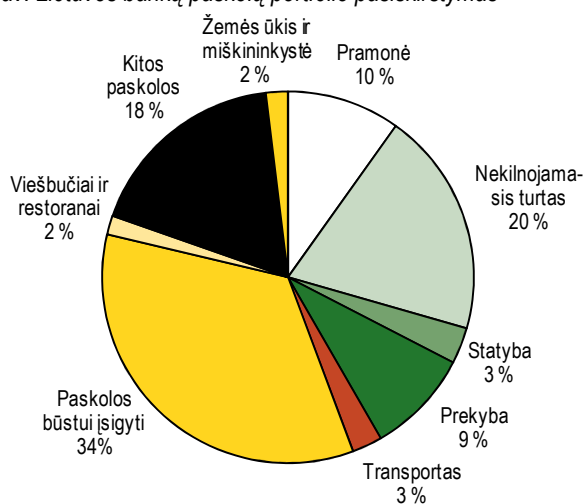
3. KITI KLAUSIMAI

Siekdamas gauti išsamesnės informacijos apie bankų taikomas finansavimo sąlygas ir nustatyti veiksnius, galinčius daryti įtaką skolinimo sąlygų pokyčiams ateityje, Lietuvos bankas bankų apklausose dėl skolinimo sąlygų respondentams pateikia papildomų klausimų. Atsižvelgiant į 2009 m. patirtą ekonomikos nuosmukį ir gana nuosaikų atsigavimą pastarąjį ketvirtį, vykdytoje bankų apklausoje dėl skolinimo sąlygų ir toliau buvo skiriama daug dėmesio šalies pagrindinių ekonominės veiklos rūšių įmonių ir namų ūkių finansinei būklei analizuoti bei šiems skolininkams suteiktų paskolų kokybei įvertinti. Apklausoje metu bankų atstovų buvo prašoma įvardyti, jų nuomone, didžiausią poveikį šalies finansų sistemos stabilumui darančius rizikos veiksnius ir nurodyti bendrą pasitikėjimą finansų sistemos stabilumu vidutiniu bei ilgu laikotarpiams.

Įmonių ir namų ūkių finansinės būklės bei jos dinamikos vertinimas

Apklausoje dalyvavę bankai buvo paprašyti įvertinti šalies pagrindinių ekonominės veiklos rūšių įmonių ir namų ūkių finansinę padėtį bei jos kaitą. Apklausiai buvo pasirinktos didžiausios ekonominės veiklos rūšys: pramonė, nekilnojamasis turtas, statyba, prekyba, transportas, viešbučiai ir restoranai, žemės ūkis ir miškininkystė bei namų ūkiai. Analizuojamų rūšių įmonėms ir namų ūkiams suteiktos paskolos ir paskolos būstui įsigyti, 2010 m. vidurio duomenimis, sudarė 82 procentus viso šalies bankų paskolų portfelio (žr. 3 pav.).

3 pav. Lietuvos bankų paskolų portfelio pasiskirstymas

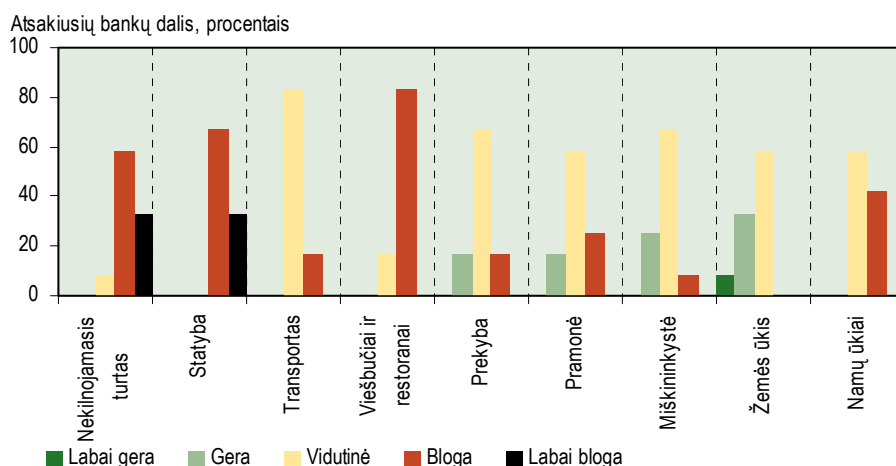

Šaltinis: Lietuvos banko apskaičiavimai.

Finansinė būklė. Apklausoje dalyvavę bankai pagrindinių ekonominės veiklos rūšių įmonių ir namų ūkių finansinę būklę vertino panašiai kaip ir ankstesnės apklausos metu. **Geriausiai iš visų veiklos rūšių buvo vertinamas žemės ūkis ir miškininkystė. Atsargiausiai buvo vertinama nekilnojamojo turto, statybos veiklos rūšių bei viešbučių ir restoranų padėtis.** Paminėtina, kad daugelio skolininkų padėtis buvo vertinama palankiau negu ankstesnės apklausos metu (žr. 4 pav.). Pažymėtina, kad **pastarąjį pusmetį, palyginti su ankstesniu, tiek namų ūkių, tiek įmonių finansinė būklė vertinama kaip šiek tiek pagerėjusi.**

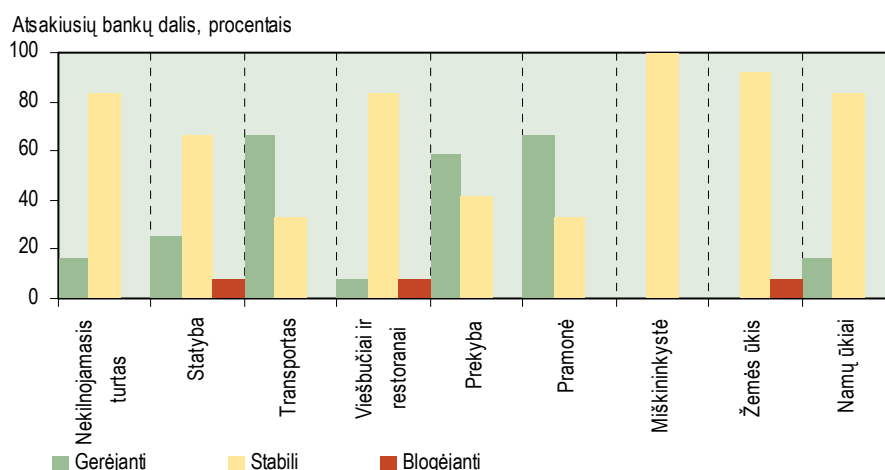
4 pav. Įvairių ekonominės veiklos rūšių įmonių ir namų ūkių finansinės būklės vertinimas

Šaltinis: Bankų apklausa dėl skolinimo sąlygų, 2010 m. spalio mėn.

Finansinės būklės perspektyvos. Po gana ilgą laiką dominavusių pagrindinių ekonominės veiklos rūšių įmonių finansinės būklės neigiamų perspektyvų šios apklausos metu dauguma bankų prognozuoja, kad visų pagrindinių ekonominės veiklos rūšių įmonių finansinė padėtis per ateinantį pusmetį nepasikeis arba gerės. Palankiausiai vertinamos pramonės, transporto ir prekybos, atsargiausiai – žemės ūkio, viešbučių ir restoranų bei statybos ekonominės veiklos ateities perspektyvos. Šį pusmetį, palyginti su praėjusiu, bankai taip pat geriau vertino ir namų ūkių finansinės būklės ateities raidą (žr. 5 pav.). Tikėtina, kad skolininkų vertinimo pagerėjimui įtakos turi, nors ir nuosaikiai, tačiau gerėjanti ekonominė aplinka, užtelėjęs vidutinis gyventojų darbo užmokestis ir palankūs ekonominių lūkesčių rodikliai.

5 pav. Įmonių ir namų ūkių finansinės būklės perspektyvos vertinimas

Šaltinis: Bankų apklausa dėl skolinimo sąlygų, 2010 m. spalio mėn.

Šalies nekilnojamojo turto rinkos perspektyvos

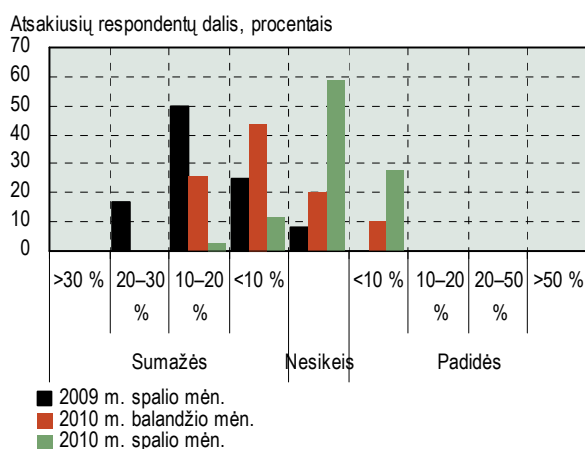
Nekilnojamojo turto kainų pokyčių lūkesčiai. Didžiausia dalis (58 %) apklausoje dalyvavusių bankų prognozuoja, kad per ateinančius 12 mėn. nekilnojamojo turto kainos reikšmingai nesikeis. Šiek tiek daugiau negu

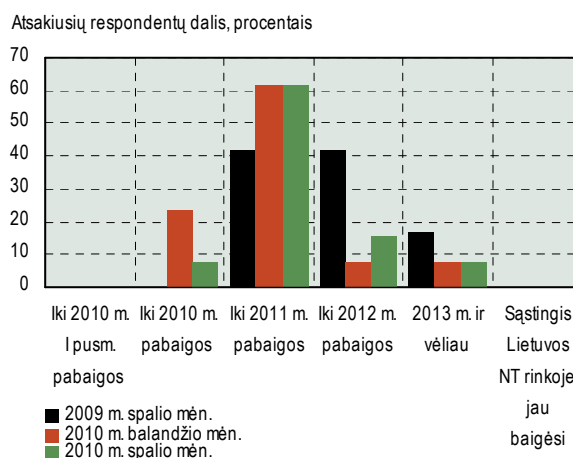
ketvirtadalis respondentų nurodė, kad kaina šiek tiek pakils, tačiau ne daugiau kaip 10 procentų, o dešimtadalis respondentų teigė priešingai – kad nekilnojamojo turto kainos per ateinančius metus turėtų nuosaikiai sumažėti (iki –10 %) (žr. 6 pav.). Palyginti su 2010 m. balandžio mėn. apklausos rezultatais, bankai iš esmės nepakeitė nekilnojamojo turto rinkos raidos scenarijaus – daugiau kaip pusė bankų (61 %) mano, kad sąstingis Lietuvos nekilnojamojo turto rinkoje turėtų baigtis iki 2011 m. pabaigos. Kita vertus, sumažėjo respondentų, besitikinčių ekonominio sąstingio pabaigos 2010 m. pabaigoje, skaičius ir atitinkamai nuosaikiai pagausėjo teigiančiųjų, kad ekonomikos atsigavimas prasidės 2012 m. pabaigoje (žr. 7 pav.).

6 pav. Nekilnojamojo turto kainos pokyčių per būsimus 12 mėn. lūkesčiai

Šaltiniai: Lietuvos banko atliktos bankų apklausos dėl skolinimo sąlygų.

7 pav. Sąstingio Lietuvos nekilnojamojo turto rinkoje trukmės lūkesčiai

Šaltinis: Lietuvos banko atliktos bankų apklausos dėl skolinimo sąlygų.
Pastaba: NT – nekilnojamas turtas.

Kreditavimo sąlygos ir paskolų portfelio raida

Paskolų suteikimas. Dauguma atsakymus pateikusių bankų nurodė praėjusį pusmetį atsargiausiai kreditavę nekilnojamojo turto ir statybos ekonomines veiklas. Kaip pagrindinę priežastį tokiam atsargumui daugelis bankų nurodė neapibrėžtas minėtų ekonominių veiklų perspektyvas. Kitoms ekonominėms veikloms, kaip ir ankstesnės apklausos metu, bankai teigė iš esmės netaikę jokių papildomų finansavimo apribojimų.

Paskolų būstui įsigyti sąlygų keitimas. Dauguma apklausoje dalyvavusių bankų nurodė, kad dažniausiai paskolų būstui įsigyti sutarties sąlygų keitimas susijęs su paskolos gražinimo termino pratęsimu, mokėjimo grafiko keitimu ir palūkanų normos fiksavimo laikotarpio ilginimu, tačiau pakeistų sutarčių skaičius vidutiniškai sudarė iki 5 procentų visų banko turimų paskolų būstui įsigyti skaičiaus. Be to, bankai nurodė, kad 2010 m. pirmąjį pusmetį, suteikiant paskolą būstui įsigyti, vidutinės rizikos klientui ir toliau buvo taikomas maksimalus 70–80 procentų paskolos ir užstato santykis, atitinkantis geros praktikos bankų rizikos vertinimą. Palyginimui – šis santykis spartaus ekonomikos augimo metu sudarė 90–100 procentų.

Suteiktų paskolų pokytis 2010 ir 2011 m. Apibendrinat apklausos rezultatus, pažymėtina, kad bendroji suteiktų paskolų portfelio vertė² šiais metais turėtų keistis nedaug. Dauguma (42 %) apklausoje dalyvavusių bankų nurodė, kad 2010 m. pabaigoje jų suteiktų paskolų portfelis bus mažesnis. Bankų teigimu, didžiausią įtaką šiam portfelio

² Paskolų portfelis prieš paskolų vertės sumažėjimą.

susitraukimui, turėtų daryti mažėjantis paskolų fiziniams asmenims, ypač paskolų būstui įsigyti, portfelis. Kita vertus, kiti respondentai pasiskirstė po lygiai ir teigė, kad metų pabaigoje jų suteiktų paskolų portfelis nesikeis arba nuosaikiai didės. Vertindami kitų metų paskolų portfelio kaitą, respondentai tikisi, kad paskolų portfelis didės. Tai daugiausia turėtų nulėmti padidėję paskolų privačioms įmonėms ir valdžios institucijoms portfeliai. Paskolos būstui įsigyti ir fiziniams asmenims suteiktos paskolos taip pat turės teigiamą, tačiau truputį mažesnę įtaką bendram paskolų portfelio augimui.

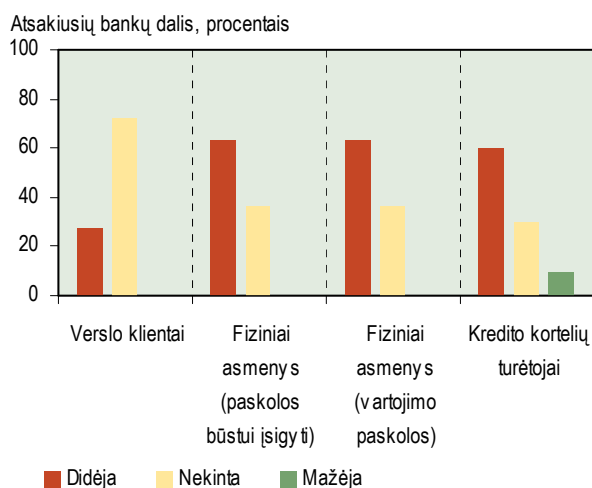
Bankų paskolų portfelio kokybė

Paskolų kokybė pagal ekonominės veiklos rūšis. Paprašyti įvardyti ekonominės veiklos rūšis, kurioms suteiktų paskolų kokybė buvo blogiausia, dauguma apklausoje dalyvavusių bankų, kaip ir ankstesnių apklausų metu, išskyrė nekilnojamojo turto ir statybos veiklas. Jų kreditavimas buvo itin aktyvus spartaus ekonomikos augimo laikotarpiu. Dalis respondentų taip pat nurodė viešbučių ir restoranų ekonominę veiklą, kurios paskolų kokybei didžiausią neigiamą įtaką daro pastarojo laikotarpio šalies ir pasaulio ekonomikos pokyčiai. Žemės ūkio ir miškininkystės veikloms suteiktų paskolų portfelio kokybę bankai įvertino kaip geriausią.

Mokėjimo įsipareigojimų bankams vykdymas. Šios bankų apklausos dėl skolinimo sąlygų metu dauguma respondentų teigė toliau stebintys klientų, vėluojančių atlikti mokėjimus bankams, skaičiaus padidėjimą. Didžioji dalis bankų nurodė, kad mokėjimus bankui vėluojančių atlikti klientų skaičius daugiausia didėja tarp fizinių asmenų ir kredito kortelių turėtojų. Daugiau kaip pusė bankų teigė, kad uždelstų paskolų skaičius tarp verslo klientų tapo stabilus (žr. 8 pav.).

Apklausos duomenimis, apie pusė apklaustų bankų numato, kad per ateinančią pusmetį visų skolininkų segmentų (verslo klientų, fizinių asmenų ir kredito kortelių turėtojų) paskolų kokybė iš esmės nesikeis. Respondentai mano, kad šiuos pokyčius daugiausia lemia lėtas ekonomikos atsigavimas ir didėjantis nedarbas. Beveik ketvirtadalis bankų teigia, kad suteiktų paskolų kokybė, atsižvelgiant į dabartinį ekonomikos nuosmukį, blogiausia buvo 2010 m. pirmąjį pusmetį, o vėliau turėtų pradėti gerėti. Tiesa, beveik penktadalis respondentų nurodė, kad blogiausia jų valdomo paskolų portfelio kokybė buvo 2009 m., o šiais metais jau prognozuojama, kad paskolų portfelio kokybė gerės.

8 pav. Mokėjimus bankui vėluojančių atlikti klientų skaičiaus kaita

Šaltinis: Bankų apklausa dėl skolinimo sąlygų, 2010 m. spalio mėn.

Finansinių išteklių pritraukimas

Toliau gerėjanti situacija tarptautinėse finansų rinkose, teigiami ekonomikos atsigavimo ženklai ir BVP augimas, sumažėjusi Lietuvos kredito rizikos premija, stabilesnė šalies makroekonomikos raida ir sumažėjusios VILIBOR tarpbankinės palūkanų normos teigiamai veikė šalies bankų galimybes pritraukti papildomų finansinių išteklių. Didindami turimas likvidaus turto atsargas ir siekdami labiau subalansuoti suteiktų paskolų ir šalyje pritrauktų finansinių išteklių santykį, praėjusį pusmetį bankai gana aktyviai skolinosi vidaus rinkoje. Iš esmės per praėjusį pusmetį, bankų teigimu, buvo stebimas pritraukiamų indėlių persiskirstymas. Per ateinančius 6 mėn. daugiau negu pusė apklaustų bankų planuoja palaikyti šiuo metu esančią finansinių išteklių struktūrą. Kita vertus, beveik pusė bankų nurodė ketinantys ir toliau didinti pritraukiamų privačiojo sektoriaus indėlių kiekį.

Kylančių rizikų vertinimas

Bankų nuomone, svarbiausios šalies finansų sistemos ir visos ekonomikos stabilumui kylančios rizikos per ateinančius 6 mėn. bus lėtas ekonomikos atsigavimas, augantis nedarbo lygis, didėjantys valstybės rizikos priedai, auganti įmonių kredito rizika ir sumažėjusi bendra kredito paklausa. Tarp svarbiausių rizikų bankai nurodo augančio nedarbo lygio ir įmonių kredito rizikas, kurios daro tiesioginį poveikį bankų paskolų kokybei blogėjant skolininkų finansinei būklei. Lėtas ekonomikos atsigavimas daugelio bankų buvo įvardytas kaip pagrindinė kylanti rizika, kadangi šios rizikos poveikis yra labiau kompleksinis ir tikėtina, kad netiesioginiais poveikio kanalais gali daryti įtaką ir kitoms išvardytoms rizikos rūšims.

1 lentelė. Svarbiausios finansų sistemos stabilumui kylančios rizikos per ateinančius 6 mėn.

Kylančios rizikos*	Procentai**	Vidurkis***
Lėtas ekonomikos atsigavimas	92	1,2
Augantis nedarbo lygis	75	2,1
Didėjantys valstybės rizikos priedai	67	3,6
Auganti įmonių kredito rizika	50	3,2
Sumažėjusi bendra kredito paklausa	50	4,0
Auganti namų ūkių kredito rizika	33	3,8
Mažėjančios nekilnojamojo turto kainos	25	3,7
Sunkumai pritraukiant finansinius išteklius	25	3,0
Šalyje veikiančių finansų institucijų mokumo sunkumai	25	2,7
Sumažėjusi bendra kredito pasiūla	17	4,5
Kylančios palūkanų normos	17	5,0
Finansų sektoriaus reguliavimo ir apskaitos pokyčiai	17	4,5
Didelės apimties indėlių sumažėjimas	8	5,0
Finansų infrastruktūros (mokėjimo sistemų) sutrikimai	0	0,0

* Bankų buvo prašoma nurodyti penkis svarbiausias rizikos rūšis, kurios turėtų didžiausią poveikį šalies finansų sistemos stabilumui per ateinančius 6 mėn. jas įvertinant pagal svarbą (1 – svarbiausia rizika; 5 – penkta pagal svarbą rizika); ** Procentai parodo, kiek atsakymą pateikusių bankų nurodė šią riziką kaip vieną iš penkių svarbiausių; *** Vidurkis parodo vidutinį tam tikros rizikos vertinimą (1 – svarbiausia rizika; 5 – penkta pagal svarbą rizika).

Atsakydami į klausimą apie nepalankių didelio neigiamo poveikio įvykių (*high-impact events*) finansų sektoriuje materializavimosi galimybę per ateinančius 6 mėn., dauguma (84 %) bankų nurodė, kad tokie pokyčiai (pvz., staigus indėlių sumažėjimas, stebėtas 2008 m. lapkričio mėn.; investicinio banko *Lehman Brothers* bankrotas ir pan.) yra mažai arba labai mažai tikėtini.

2 lentelė. Nepalankių didelio neigiamo poveikio įvykių realizavimosi tikimybė per ateinančius 6 mėn.

	Materializavimosi tikimybė, %*
Labai maža	17
Maža	67
Vidutinė	8
Didelė	0
Labai didelė	8

* Atsakymą nurodžiusių bankų skaičius procentais.

Vertindami bendrą pasitikėjimą Lietuvos finansų sistemos stabilumu, dauguma bankų teigė, kad jų pasitikėjimas tiek per ateinančius 12 mėn., tiek per 3 m. yra vidutinis. Trečdalis respondentų nurodė, kad pasitikėjimas yra didelis arba labai didelis. Pastebėtina, kad didžiausio per Lietuvos nepriklausomybės laikotarpį ekonomikos nuosmukio metu bankai finansų sektoriaus perspektyvas vertina gana teigiamai.

3 lentelė. Pasitikėjimas šalies finansų sistemos stabilumu

	Pasitikėjimas finansų sistemos stabilumu per ateinančius 12 mėn., %*	Pasitikėjimas finansų sistemos stabilumu per ateinančius 3 m., %*
Labai mažas	0	0
Mažas	0	0
Vidutinis	67	58
Didelis	25	25
Labai didelis	8	17

* Atsakymą nurodžiusių bankų skaičius procentais.

III. Atsakymų į pagrindinius klausimus rezultatai

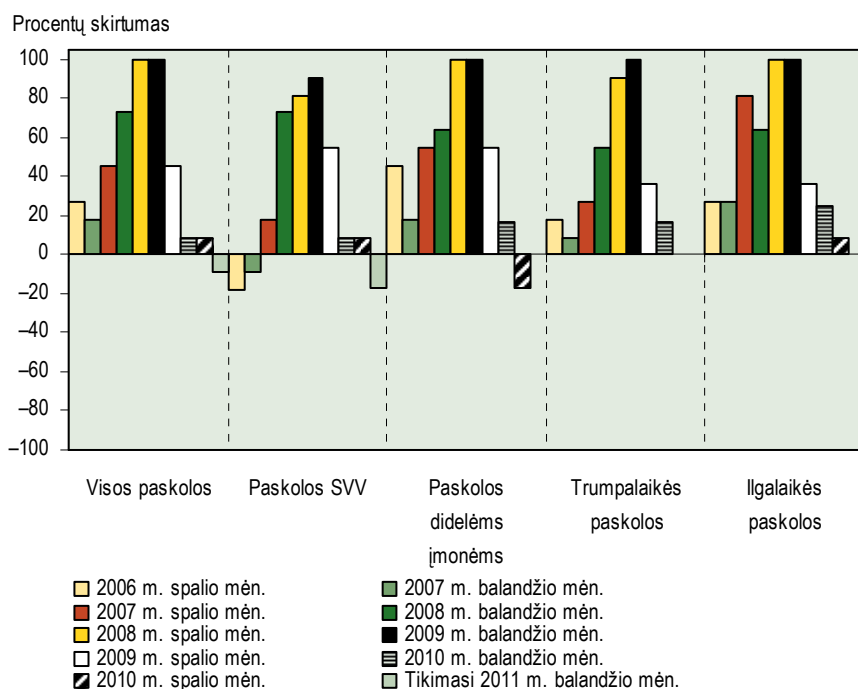
1. PASKOLOS IR ĮMONIŲ KREDITO LINIJOS

1. Kaip per pastarąjį pusmetį pasikeitė Jūsų banko paskolų ir kredito linijų teikimo įmonėms sąlygos?

	Visos paskolos	Paskolos SVV*	Paskolos didelėms įmonėms	Trumpalaikės paskolos	Ilgalaikės paskolos
Labai sugriežtėjo	0	0	0	0	0
Šiek tiek sugriežtėjo	8	8	8	8	8
Beveik nepakito	92	92	67	83	92
Šiek tiek sušvelnėjo	0	0	25	8	0
Labai sušvelnėjo	0	0	0	0	0
Iš viso	100	100	100	100	100
Procentų skirtumas	8	8	-17	0	8
Vidurkis	2,9	2,9	3,2	3,0	2,9

Pastaba: procentų skirtumas apibrėžiamas kaip bankų, atsakiusių „labai sugriežtėjo“ ir „šiek tiek sugriežtėjo“, ir bankų, atsakiusių „šiek tiek sušvelnėjo“ ir „labai sušvelnėjo“, procentų sumų skirtumas. Vidurkis apibrėžiamas kaip svertinis vidurkis, atsakymams suteikiant tokias reikšmes: „labai sugriežtėjo“ – 1; „šiek tiek sugriežtėjo“ – 2; „beveik nepakito“ – 3; „šiek tiek sušvelnėjo“ – 4; „labai sušvelnėjo“ – 5.
 * SVV – smulkus ir vidutinis verslas.

9 pav. Kredito standartų, taikomų paskoloms ir įmonių kredito linijoms, kaita

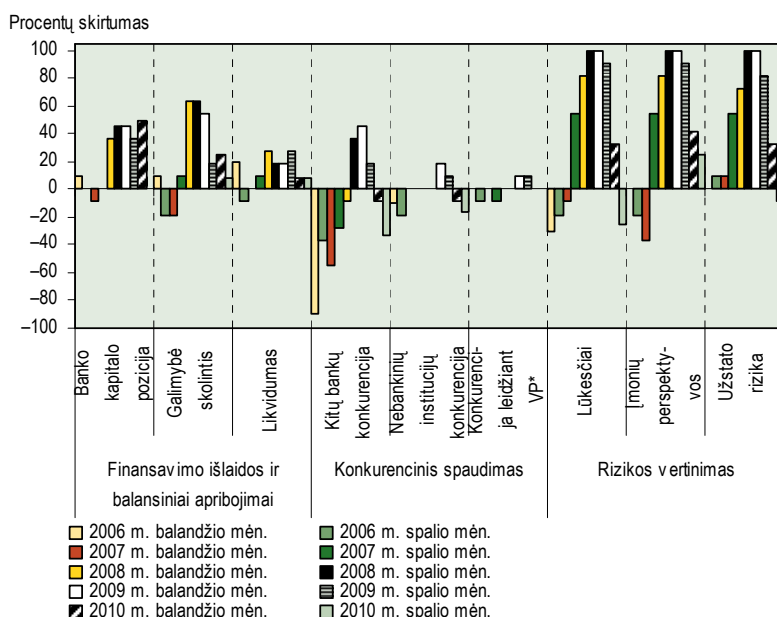

2. Kaip toliau išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko paskolų ir kredito linijų teikimo įmonėms sąlygas (neskirstant įmonių pagal dydį)?

	--	-	0	+	++	Netaikoma	Procentų skirtumas	Vidurkis
a) Finansavimo išlaidos ir balansiniai apribojimai								
Išlaidos, susijusios su banko kapitalo pozicija	0	8	83	8	0	0	0	3,0
Banko galimybė skolintis rinkoje (trumpam arba ilgam laikotarpiui)	0	8	92	0	0	0	8	2,9
Banko likvidumo pozicija	0	8	92	0	0	0	8	2,9
b) Konkurencinis spaudimas								
Kitų bankų konkurencija	0	0	67	25	8	0	-33	3,4
Nebankinių institucijų konkurencija	0	0	75	17	0	8	-17	3,2
Konkurencija, kylanti dėl įmonių galimybių gauti finansavimą leidžiant vertybinius popierius	0	0	92	0	0	8	0	3,0
c) Rizikos vertinimas								
Su ekonomikos bendra situacija susiję lūkesčiai	0	25	25	50	0	0	-25	3,3
Pramonės šakos arba konkrečių įmonių perspektyvos įvertinimas	8	33	42	17	0	0	25	2,7
Užstato rizika	0	8	75	17	0	0	-8	3,1

Pastaba: procentų skirtumas, apibrėžiamas kaip „-“ (labai prisidėjo prie skolinimo sąlygų sugriežtinimo) ir „+“ (iš dalies prisidėjo prie skolinimo sąlygų sugriežtinimo) sumos ir „+“ (labai prisidėjo prie skolinimo sąlygų sušvelninimo) ir „+“ (iš dalies prisidėjo prie skolinimo sąlygų sušvelninimo) sumos skirtumas. 0 – turėjo įtakos, kad skolinimo sąlygos nepasikeistų. Vidurkis apibrėžiamas kaip svertinis vidurkis, atsakymams suteikiant tokias reikšmes: „labai prisidėjo prie skolinimo sąlygų sugriežtinimo“ – 1; „iš dalies prisidėjo prie skolinimo sąlygų sugriežtinimo“ – 2; „neturėjo įtakos skolinimo sąlygų pokyčiams“ – 3; „iš dalies prisidėjo prie skolinimo sąlygų sušvelninimo“ – 4; „labai prisidėjo prie skolinimo sąlygų sušvelninimo“ – 5.

10 pav. Veiksniai, darantys įtaką paskolų ir kredito linijų teikimo įmonėms sąlygoms

* VP – vertybiniai popieriai

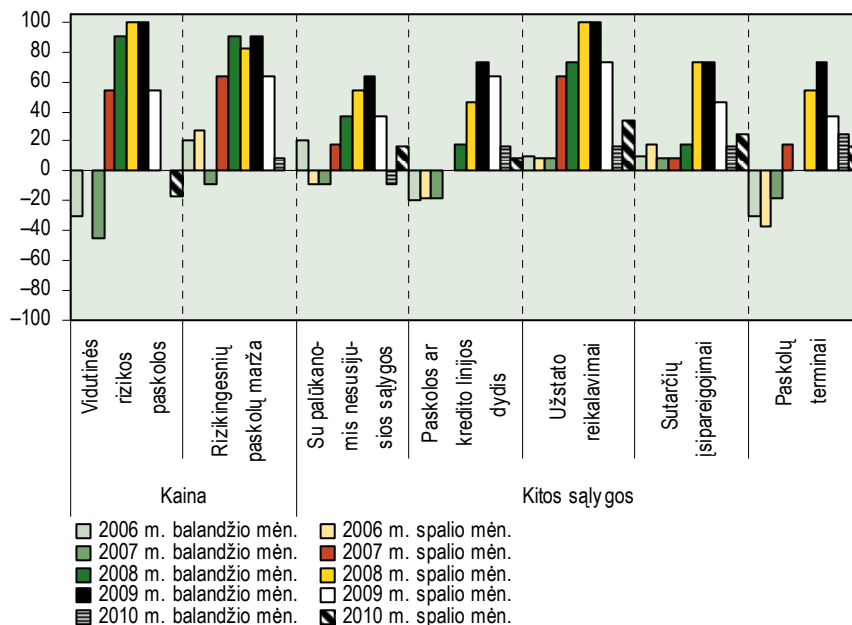
3. Kaip per pastarąjį pusmetį pasikeitė Jūsų banko paskolų ir kredito linijų teikimo įmonėms sąlygos?

	--	-	0	+	++	Netaikoma	Procentų skirtumas	Vidurkis
a) Kaina								
Banko vidutinės rizikos paskolos marža	0	25	33	42	0	0	-17	3,2
Banko rizikingesnių paskolų marža	0	17	58	17	0	8	0	3,0
b) Kitos sąlygos								
Su palūkanomis nesusijusios sąlygos	0	17	83	0	0	0	17	2,8
Paskolos arba kredito linijos dydis	0	8	92	0	0	0	8	2,9
Užstato reikalavimai	0	33	67	0	0	0	33	2,7
Paskolų sutarčių įsipareigojimai	0	25	75	0	0	0	25	2,8
Paskolų terminai	0	25	67	8	0	0	17	2,8

Pastaba: procentų skirtumas apibrėžiamas kaip „-“ (labai sugriežtėjo) ir „+“ (šiek tiek sugriežtėjo) sumos bei „+“ (labai sušvelnėjo) ir „+“ (šiek tiek sušvelnėjo) sumos skirtumas. Vidurkis apibrėžiamas kaip svertinis vidurkis, atsakymams suteikiant tokias reikšmes: „labai sugriežtėjo“ – 1; „šiek tiek sugriežtėjo“ – 2; „beveik nepakito“ – 3; „šiek tiek sušvelnėjo“ – 4; „labai sušvelnėjo“ – 5.

11 pav. Paskolų ir kredito linijų teikimo įmonėms sąlygų pokytis

Procentų skirtumas

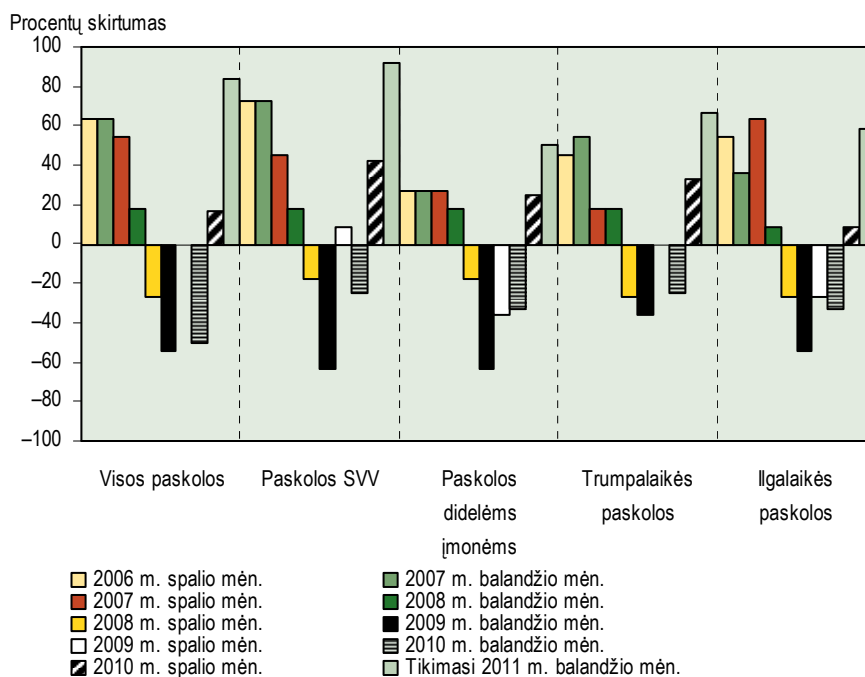

4. Kaip pasikeitė paskolų ir kredito linijų įmonėms paklausa Jūsų banke (neįskaitant įprastų sezoninių svyravimų)?

	Visos paskolos	Paskolos SVV	Paskolos didelėms įmonėms	Trumpalaikės paskolos	Ilgalaikės paskolos
Labai sumažėjo	0	0	17	8	0
Šiek tiek sumažėjo	25	17	8	8	25
Beveik nepakito	33	25	25	33	42
Šiek tiek padidėjo	42	58	50	50	33
Labai padidėjo	0	0	0	0	0
Iš viso	100	100	100	100	100
Procentų skirtumas	17	42	25	33	8
Vidurkis	3,2	3,4	3,1	3,3	3,1

Pastaba: procentų skirtumas apibūdinamas kaip bankų, atsakiusių „labai padidėjo“ ir „šiek tiek padidėjo“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių „šiek tiek sumažėjo“ ir „labai sumažėjo“, procentų sumos skirtumas. Vidurkis apibūdinamas kaip svertinis vidurkis, atsakymams suteikiant tokias reikšmes: „labai sumažėjo“ – 1; „šiek tiek sumažėjo“ – 2; „beveik nepakito“ – 3; „šiek tiek padidėjo“ – 4; „labai padidėjo“ – 5.

12 pav. Paskolų ir įmonių kredito linijų paklausos pokytis

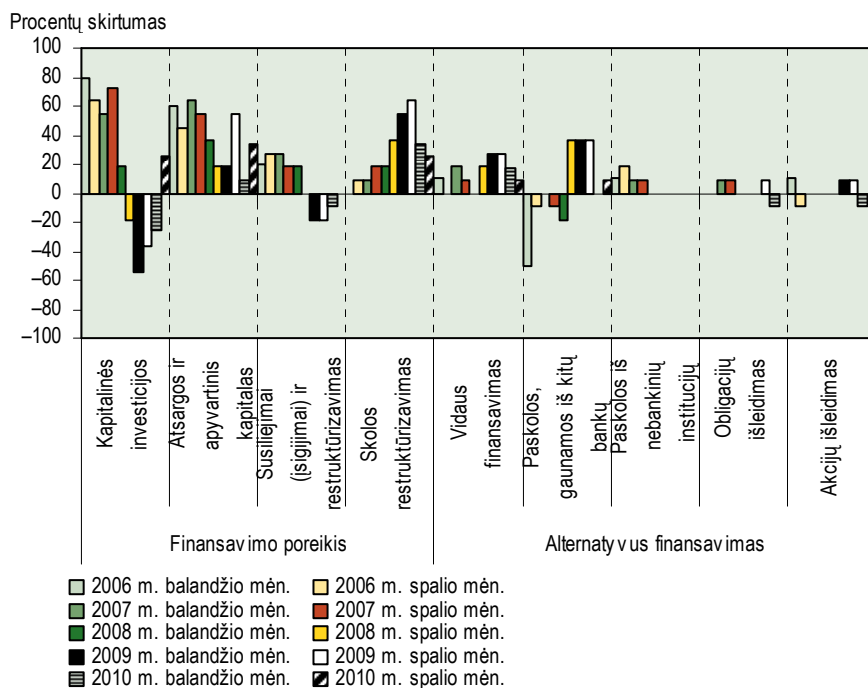

5. Kaip išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko paskolų ir kredito linijų įmonėms paklausą (neskirstant įmonių pagal dydį)?

	--	-	0	+	++	Netaikoma	Procentų skirtumas	Vidurkis
a) Finansavimo poreikis								
Kapitalinės investicijos	8	8	42	33	8	0	25	3,3
Atsargos ir apyvartinis kapitalas	0	0	67	17	17	0	33	3,5
Susiliejimai (įsigijimai) ir restruktūrizacija	0	0	92	0	0	8	0	3,0
Skolos restruktūrizavimas	0	8	58	25	8	0	25	3,3
b) Alternatyvus finansavimo panaudojimas								
Vidaus finansavimas	8	0	75	17	0	0	8	3,0
Paskolos, gaunamos iš kitų bankų	0	17	58	25	0	0	8	3,1
Paskolos iš nebankinių institucijų	0	8	75	8	0	8	0	3,0
Obligacijų išleidimas	0	0	75	0	0	25	0	3,0
Akcijų išleidimas	0	0	83	0	0	17	0	3,0

Pastaba: procentų skirtumas apibrėžiamas kaip „+ +“ (turėjo didelės įtakos paklausos padidėjimui) ir „+“ (iš dalies turėjo įtakos paklausos padidėjimui) sumos ir „- -“ (turėjo didelės įtakos paklausos sumažėjimui) ir „-“ (iš dalies turėjo įtakos paklausos sumažėjimui) sumos skirtumas. Vidurkis apibrėžiamas kaip svertinis vidurkis, atsakymams suteikiant tokias reikšmes: „turėjo didelės įtakos paklausos sumažėjimui“ – 1; „iš dalies turėjo įtakos paklausos sumažėjimui“ – 2; „neturėjo įtakos paklausos pokyčiams“ – 3; „iš dalies turėjo įtakos paklausos padidėjimui“ – 4; „turėjo didelės įtakos paklausos padidėjimui“ – 5.

13 pav. Paskolų ir kredito linijų įmonėms paklausos veiksniai

6. Prašome įvertinti, kaip per kitą pusmetį pasikeis Jūsų banko paskolų ir kredito linijų teikimo įmonėms sąlygos?

	Visos paskolos	Paskolos SVV	Paskolos didelėms įmonėms	Trumpalaikės paskolos	Ilgalaikės paskolos
Labai sugriežtės	0	0	0	0	0
Šiek tiek sugriežtės	8	8	8	8	8
Beveik nepakis	75	67	83	83	83
Šiek tiek sušvelnės	17	25	8	8	8
Labai sušvelnės	0	0	0	0	0
Iš viso	100	100	100	100	100
Procentų skirtumas	-8	-17	0	0	0
Vidurkis	3,1	3,2	3,0	3,0	3,0

Pastaba: procentų skirtumas apibrėžiamas kaip bankų, atsakiusių „labai sugriežtės“ ir „šiek tiek sugriežtės“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių „šiek tiek sušvelnės“ ir „labai sušvelnės“, procentų sumos skirtumas. Vidurkis apibrėžiamas kaip svertinis vidurkis, atsakymams suteikiant tokias reikšmes: „labai sugriežtės“ – 1; „šiek tiek sugriežtės“ – 2; „beveik nepakis“ – 3; „šiek tiek sušvelnės“ – 4; „labai sušvelnės“ – 5.

7. Prašome įvertinti, kaip pasikeis paskolų ir kredito linijų įmonėms paklausa per kitą pusmetį (išskyrus įprastinius sezoninius svyravimus)?

	Visos paskolos	Paskolos SVV	Paskolos didelėms įmonėms	Trumpalaikės paskolos	Ilgalaikės paskolos
Labai sumažės	0	0	0	0	0
Šiek tiek sumažės	0	0	0	0	0
Beveik nepakis	17	8	50	33	42
Šiek tiek padidės	83	92	50	67	58
Labai padidės	0	0	0	0	0
Iš viso	100	100	100	100	100
Procentų skirtumas	83	92	50	67	58
Vidurkis	3,8	3,9	3,5	3,7	3,6

Pastaba: procentų skirtumas apibrėžiamas kaip bankų, atsakiusių „labai padidės“ ir „šiek tiek padidės“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių „šiek tiek sumažės“ ir „labai sumažės“, procentų sumos skirtumas. Vidurkis apibrėžiamas kaip svertinis vidurkis, atsakymams suteikiant tokias reikšmes: „labai sumažės“ – 1; „šiek tiek sumažės“ – 2; „beveik nepakis“ – 3; „šiek tiek padidės“ – 4; „labai padidės“ – 5.

2. PASKOLOS NAMŲ ŪKIAMS

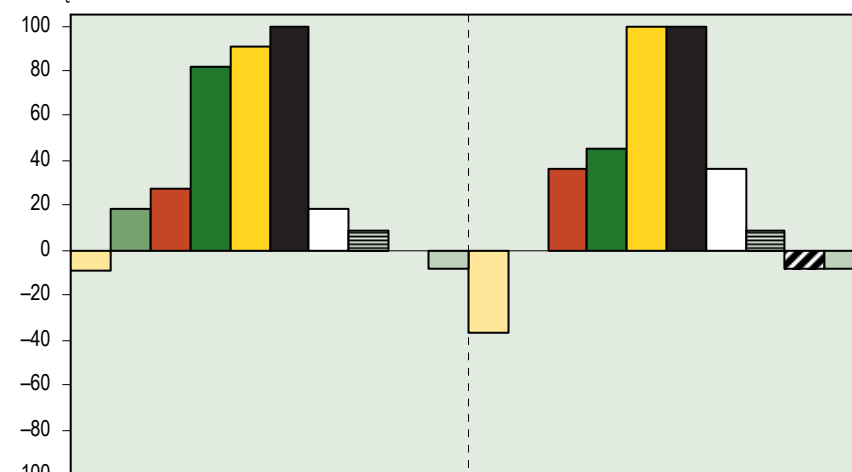
8. Kaip per pastarąjį pusmetį pasikeitė Jūsų banko paskolų teikimo namų ūkiams sąlygos?

	Paskolos būstui įsigyti	Vartojimo ir kitos paskolos
Labai sugriežtėjo	8	8
Šiek tiek sugriežtėjo	0	8
Beveik nepakito	83	58
Šiek tiek sušvelnėjo	8	25
Labai sušvelnėjo	0	0
Iš viso	100	100
Procentų skirtumas	0	-8
Vidurkis	2,9	3,0

Pastaba: procentų skirtumas apibrėžiamas kaip bankų, atsakiusių „labai sugriežtėjo“ ir „šiek tiek sugriežtėjo“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių „šiek tiek sušvelnėjo“ ir „labai sušvelnėjo“, procentų sumos skirtumas. Vidurkis apibrėžiamas kaip svertinis vidurkis, atsakymams suteikiant tokias reikšmes: „labai sugriežtėjo“ – 1; „šiek tiek sugriežtėjo“ – 2; „beveik nepakito“ – 3; „šiek tiek sušvelnėjo“ – 4; „labai sušvelnėjo“ – 5.

14 pav. Paskolų teikimo namų ūkiams sąlygų pokytis

Procentų skirtumas

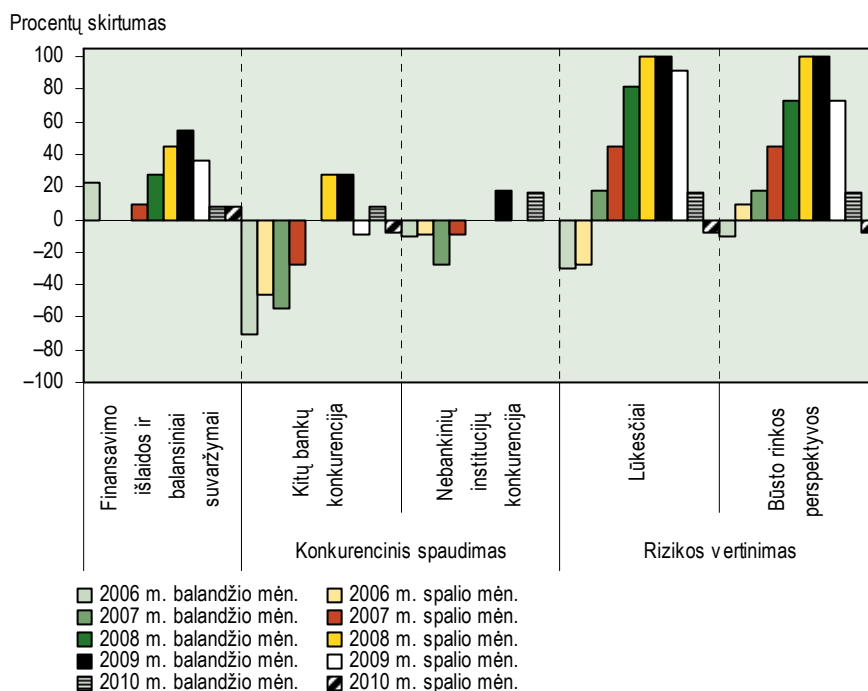

9. Kaip išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko paskolų būstui įsigyti teikimo namų ūkiams sąlygas?

	--	-	0	+	++	Netaikoma	Procentų skirtumas	Vidurkis
a) Finansavimo išlaidos ir balansiniai suvaržymai	8	0	83	0	0	8	8	2,8
b) Konkurencinis spaudimas								
Kitų bankų konkurencija	0	0	92	8	0	0	-8	3,1
Nebankinių institucijų konkurencija	0	0	92	0	0	8	0	3,0
c) Rizikos vertinimas								
Lūkesčiai, susiję su bendra ekonomikos situacija	8	0	75	17	0	0	-8	3,0
Būsto rinkos perspektyvos	8	0	75	17	0	0	-8	3,0

Pastaba: procentų skirtumas apibrėžiamas kaip „--“ (labai prisidėjo prie skolinimo sąlygų sugriežtinimo) ir „-“ (iš dalies prisidėjo prie skolinimo sąlygų sugriežtinimo) sumos ir „+“ (labai prisidėjo prie skolinimo sąlygų sušvelninimo) ir „++“ (iš dalies prisidėjo prie skolinimo sąlygų sušvelninimo) sumos skirtumas. 0 – prisidėjo prie to, kad skolinimo sąlygos nepasikeistų. Vidurkis apibrėžiamas kaip svertinis vidurkis, atsakymams suteikiant tokias reikšmes: „labai prisidėjo prie skolinimo sąlygų sugriežtinimo“ – 1; „iš dalies prisidėjo prie skolinimo sąlygų sugriežtinimo“ – 2; „neturėjo įtakos skolinimo sąlygų pokyčiams“ – 3; „iš dalies prisidėjo prie skolinimo sąlygų sušvelninimo“ – 4; „labai prisidėjo prie skolinimo sąlygų sušvelninimo“ – 5.

15 pav. Paskolų būstui įsigyti teikimo namų ūkiams sąlygų veiksniai

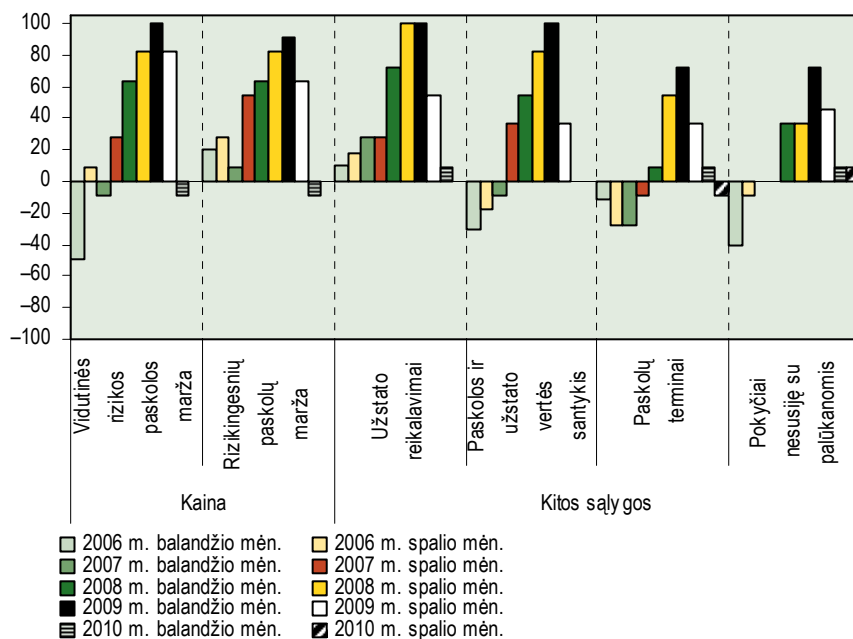
10. Kaip per pastarąjį pusmetį pasikeitė Jūsų banko paskolų būstui įsigyti teikimo namų ūkiams sąlygos?

	--	-	0	+	++	Netaikoma	Procentų skirtumas	Vidurkis
a) Kaina								
Banko vidutinės rizikos paskolos marža (padidėjo marža – sąlygos sugriežtėjo, sumažėjo marža – sąlygos sušvelnėjo)	0	17	67	8	8	0	0	3,1
Banko rizikingų paskolų marža	0	17	58	8	8	8	0	3,1
b) Kitos sąlygos								
Užstato reikalavimai	0	8	83	8	0	0	0	3,0
Paskolos ir užstato vertės santykis	0	8	83	8	0	0	0	3,0
Paskolų terminai	0	0	92	8	0	0	-8	3,1
Pokyčiai nesusiję su palūkanomis	0	8	92	0	0	0	8	2,9

Pastaba: procentų skirtumas apibrėžiamas kaip „--“ (labai sugriežtėjo) ir „-“ (šiek tiek sugriežtėjo) sumos ir „+“ (labai sušvelnėjo) ir „++“ (šiek tiek sušvelnėjo) sumos skirtumas. Vidurkis apibrėžiamas kaip svertinis vidurkis, atsakymams suteikiant tokias reikšmes: „labai sugriežtėjo“ – 1; „šiek tiek sugriežtėjo“ – 2; „beveik nepakitę“ – 3; „šiek tiek sušvelnėjo“ – 4; „labai sušvelnėjo“ – 5.

16 pav. Paskolų būstui įsigyti namų ūkiams teikimo sąlygų pokytis

Procentų skirtumas

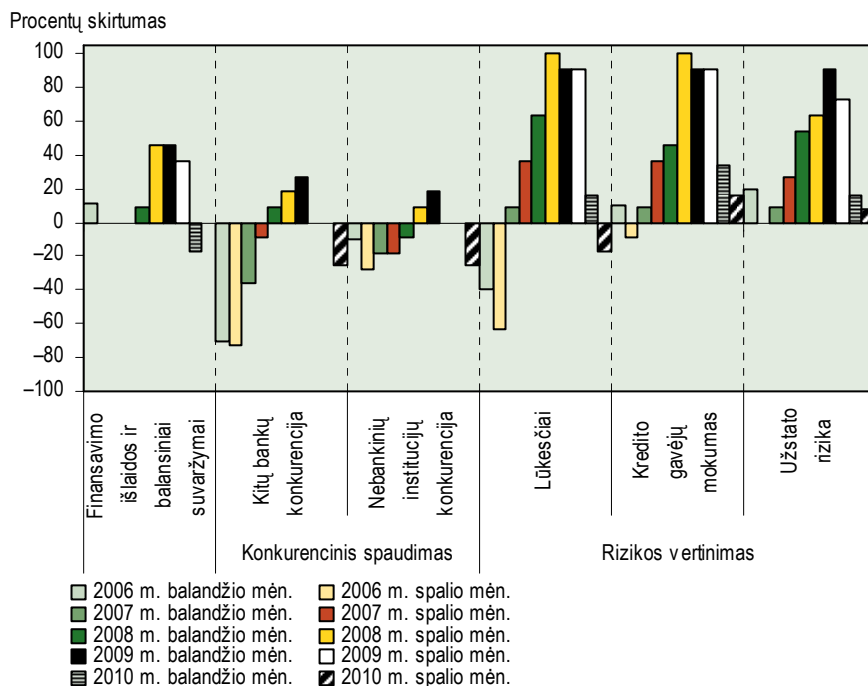

11. Kaip išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko vartojimo ir kitų paskolų teikimo namų ūkiams sąlygas?

	--	-	0	+	++	Netaikoma	Procentų skirtumas	Vidurkis
a) Finansavimo išlaidos ir balansiniai suvaržymai	0	0	75	0	0	25	0	3,0
b) Konkurencinis spaudimas								
Kitų bankų konkurencija	0	0	67	25	0	8	-25	3,3
Nebankinių institucijų konkurencija	0	0	50	25	0	25	-25	3,3
c) Rizikos vertinimas								
Lūkesčiai, susiję su bendra ekonomikos situacija	0	0	75	17	0	8	-17	3,2
Kredito gavėjų mokumas	8	17	58	8	0	8	17	2,7
Užstato rizika	8	0	75	0	0	17	8	2,8

Pastaba: procentų skirtumas apibūdinamas kaip „--“ (labai prisidėjo prie skolinimo sąlygų sugriežtinimo) ir „-“ (iš dalies prisidėjo prie skolinimo sąlygų sugriežtinimo) sumos ir „+“ (labai prisidėjo prie skolinimo sąlygų sušvelninimo) ir „++“ (iš dalies prisidėjo prie skolinimo sąlygų sušvelninimo) sumos skirtumas. 0 – prisidėjo prie to, kad skolinimo sąlygos nepasikeistų. Vidurkis apibūdinamas kaip svertinis vidurkis, atsakymams suteikiant tokias reikšmes: „labai prisidėjo prie skolinimo sąlygų sugriežtinimo“ – 1; „iš dalies prisidėjo prie skolinimo sąlygų sugriežtinimo“ – 2; „neturėjo įtakos skolinimo sąlygų pokyčiams“ – 3; „iš dalies prisidėjo prie skolinimo sąlygų sušvelninimo“ – 4; „labai prisidėjo prie skolinimo sąlygų sušvelninimo“ – 5.

17 pav. Vartojimo ir paskolų teikimo namų ūkiams sąlygų veiksniai

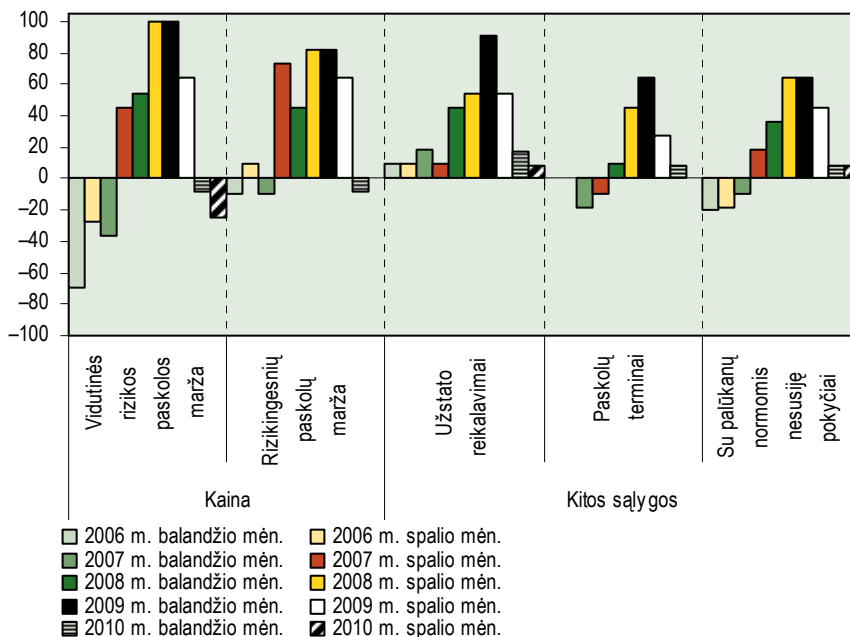
12. Kaip per pastarąjį pusmetį pasikeitė Jūsų banko vartojimo ir kitų paskolų teikimo namų ūkiams sąlygos?

	--	-	0	+	++	Netaikoma	Procentų skirtumas	Vidurkis
a) Kaina								
Banko vidutinės rizikos paskolos marža (padidėjo marža – sąlygos sugriežtėjo, sumažėjo marža – sąlygos sušvelnėjo)	0	0	67	25	0	8	-25	3,3
Banko rizikingų paskolų marža	0	0	92	0	0	8	0	3,0
b) Kitos sąlygos								
Užstato reikalavimai	0	8	75	0	0	17	8	2,9
Paskolų terminai	0	8	75	8	0	8	0	3,0
Ne palūkanų normų pokyčiai	0	8	83	0	0	8	8	2,9

Pastaba: procentų skirtumas apibrėžiamas kaip „--“ (labai sugriežtėjo) ir „-“ (šiek tiek sugriežtėjo) sumos ir „+“ (labai sušvelnėjo) ir „++“ (šiek tiek sušvelnėjo) sumos skirtumas. Vidurkis apibrėžiamas kaip svertinis vidurkis, atsakymams suteikiant tokias reikšmes: „labai sugriežtėjo“ – 1; „šiek tiek sugriežtėjo“ – 2; „beveik nepakitę“ – 3; „šiek tiek sušvelnėjo“ – 4; „labai sušvelnėjo“ – 5.

18 pav. Vartojimo ir kitų paskolų namų ūkiams teikimo sąlygų pokytis

Procentų skirtumas

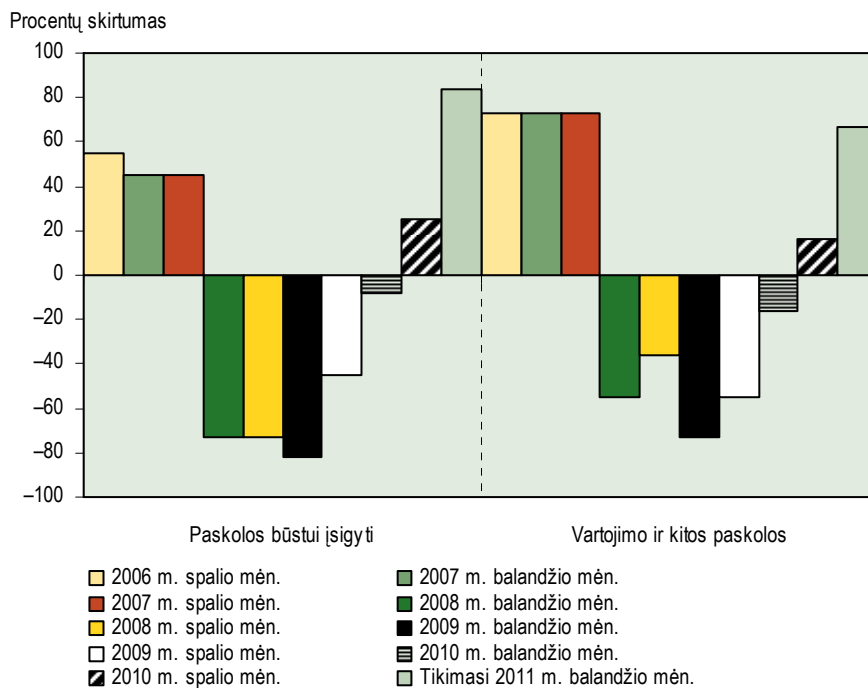

13. Kaip pasikeitė paskolų namų ūkiams paklausa Jūsų banke (išskyrus įprastus sezoninius svyravimus)?

	Paskolos būstui įsigyti	Vartojimo ir kitos paskolos
Labai sumažėjo	0	8
Šiek tiek sumažėjo	8	8
Beveik nepakito	58	50
Šiek tiek padidėjo	25	33
Labai padidėjo	8	0
Iš viso	100	100
Procentų skirtumas	25	17
Vidurkis	3,3	3,1

Pastaba: procentų skirtumas apibrėžiamas kaip bankų, atsakiusių „labai padidėjo“, „šiek tiek padidėjo“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių „šiek tiek sumažėjo“, „labai sumažėjo“, procentų sumos skirtumas. Vidurkis apibrėžiamas kaip svertinis vidurkis, atsakymams priskiriant šias reikšmes: „labai sumažėjo“ – 1; „šiek tiek sumažėjo“ – 2; „beveik nepakito“ – 3; „šiek tiek padidėjo“ – 4; „labai padidėjo“ – 5.

19 pav. Paskolų namų ūkiams paklausos pokytis

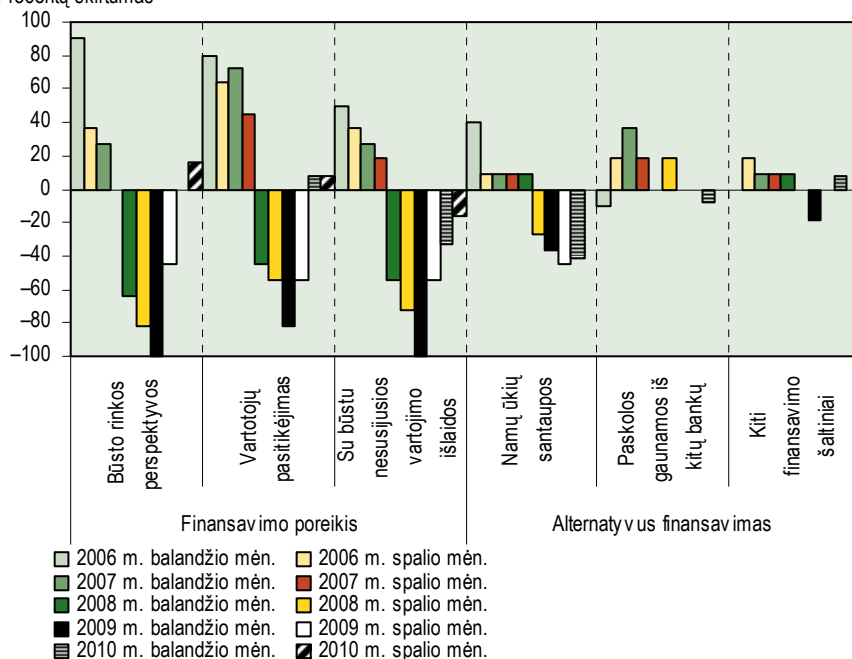
14. Kaip išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko paskolų būstui įsigyti namų ūkiams paklausą?

	--	-	0	+	++	Netaikoma	Procentų skirtumas	Vidurkis
a) Finansavimo poreikis								
Būsto rinkos perspektyvos	0	17	50	25	8	0	17	3,3
Vartotojų pasitikėjimas	0	8	75	17	0	0	8	3,1
Su būstu nesusijusios vartojimo išlaidos	0	25	67	8	0	0	-17	2,8
b) Alternatyvaus finansavimo naudojimas								
Namų ūkių santaupos	0	17	67	17	0	0	0	3,0
Paskolos, gaunamos iš kitų bankų	0	0	100	0	0	0	0	3,0
Kiti finansavimo šaltiniai	0	0	100	0	0	0	0	3,0

Pastaba: procentų skirtumas apibrėžiamas kaip „+ +“ (turėjo didelės įtakos paklausos padidėjimui) ir „+“ (iš dalies turėjo įtakos paklausos padidėjimui) sumos ir „- -“ (turėjo didelės įtakos paklausos sumažėjimui) ir „-“ (iš dalies turėjo įtakos paklausos sumažėjimui) sumos skirtumas. Vidurkis apibrėžiamas kaip svertinis vidurkis, atsakymams suteikiant tokias reikšmes: „turėjo didelės įtakos paklausos sumažėjimui“ – 1; „iš dalies turėjo įtakos paklausos sumažėjimui“ – 2; „neturėjo įtakos paklausos pokyčiams“ – 3; „iš dalies turėjo įtakos paklausos padidėjimui“ – 4; „turėjo didelės įtakos paklausos padidėjimui“ – 5.

20 pav. Paskolų būstui įsigyti namų ūkiams paklausos veiksniai

Procentų skirtumas

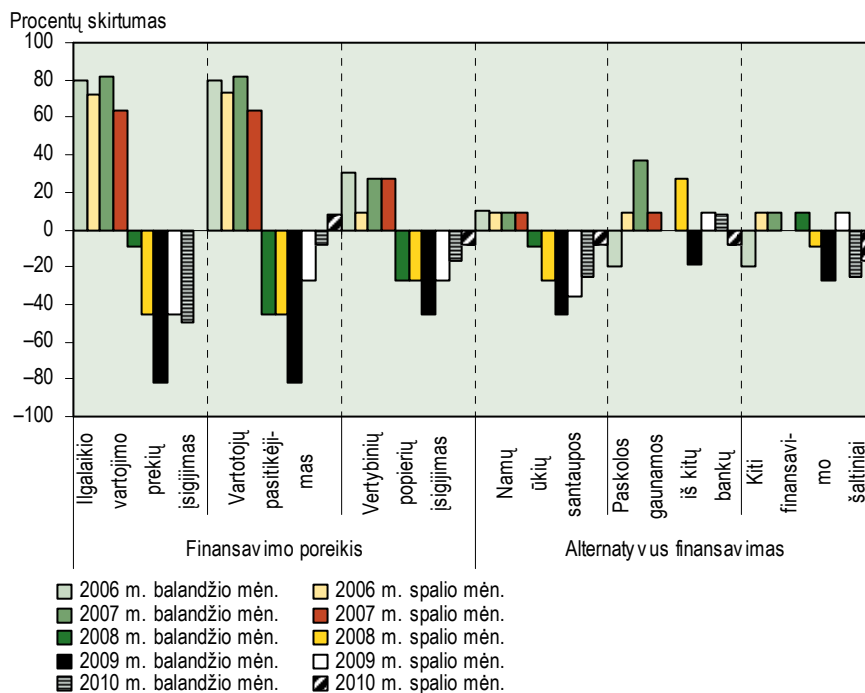

15. Kaip išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko vartojimo ir kitų paskolų namų ūkiams paklausą?

	--	-	0	+	++	Netaikoma	Procentų skirtumas	Vidurkis
a) Finansavimo poreikis								
Ilgalaikio vartojimo prekių (automobilių, baldų ir kt.) įsigijimas	0	17	58	17	0	8	0	3,0
Vartotojų pasitikėjimas	0	17	50	25	0	8	8	3,1
Vertybinių popierių įsigijimas	0	8	83	0	0	8	-8	2,9
b) Alternatyvaus finansavimo naudojimas								
Namų ūkių santaupos	0	17	67	8	0	8	-8	2,9
Paskolos iš kitų bankų	0	8	83	0	0	8	-8	2,9
Kiti finansavimo šaltiniai	0	17	75	0	0	8	-17	2,8

Pastaba: procentų skirtumas apibrėžiamas kaip „+ +“ (turėjo didelės įtakos paklausos padidėjimui) ir „+“ (iš dalies turėjo įtakos paklausos didėjimui) sumos ir „-“ (turėjo didelės įtakos paklausos sumažėjimui) ir „-“ (iš dalies turėjo įtakos paklausos sumažėjimui) sumos skirtumas. Vidurkis apibrėžiamas kaip svertinis vidurkis, atsakymams suteikiant tokias reikšmes: „turėjo didelės įtakos paklausos sumažėjimui“ – 1; „iš dalies turėjo įtakos paklausos sumažėjimui“ – 2; „neturėjo įtakos paklausos pokyčiams“ – 3; „iš dalies turėjo įtakos paklausos padidėjimui“ – 4; „turėjo didelės įtakos paklausos padidėjimui“ – 5.

21 pav. Vartojimo ir kitų paskolų namų ūkiams paklausos veiksniai

16. Prašome įvertinti, kaip per kitą pusmetį pasikeis Jūsų banko paskolų teikimo namų ūkiams sąlygos?

	Paskolos būstui įsigyti	Vartojimo ir kitos paskolos
Labai sugriežtės	0	0
Šiek tiek sugriežtės	8	8
Beveik nepakis	92	75
Šiek tiek sušvelnės	0	17
Labai sušvelnės	0	0
Iš viso	100	100
Procentų skirtumas	8	-8
Vidurkis	2,9	3,1

Pastaba: procentų skirtumas apibrėžiamas kaip bankų, atsakiusių „labai sugriežtės“ ir „šiek tiek sugriežtės“, ir bankų, atsakiusių „šiek tiek sušvelnės“ ir „labai sušvelnės“, procentų sumų skirtumas. Vidurkis apibrėžiamas kaip svertinis vidurkis, atsakymams suteikiant tokias reikšmes: „labai sugriežtės“ – 1; „šiek tiek sugriežtės“ – 2; „beveik nepakis“ – 3; „šiek tiek sušvelnės“ – 4; „labai sušvelnės“ – 5.

17. Prašome įvertinti, kaip per kitą pusmetį pasikeis paskolų namų ūkiams paklausa?

	Paskolos būstui įsigyti	Vartojimo ir kitos paskolos
Labai sumažės	0	0
Šiek tiek sumažės	0	0
Beveik nepakis	17	33
Šiek tiek padidės	83	67
Labai padidės	0	0
Iš viso	100	100
Procentų skirtumas	83	67
Vidurkis	3,8	3,7

Pastaba: procentų skirtumas apibrėžiamas kaip bankų, atsakiusių „labai padidės“ ir „šiek tiek padidės“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių „šiek tiek sumažės“ ir „labai sumažės“, procentų sumos skirtumas. Vidurkis apibrėžiamas kaip svertinis vidurkis, atsakymams suteikiant tokias reikšmes: „labai sumažės“ – 1; „šiek tiek sumažės“ – 2; „beveik nepakis“ – 3; „šiek tiek padidės“ – 4; „labai padidės“ – 5.

Apžvalgą parengė Lietuvos banko Ekonomikos departamento Finansinio stabilumo skyrius. Už apžvalgos parengimą atsakingi asmenys:

Mindaugas Leika
El. paštas mleika@lb.lt
Tel. (8 5) 268 0101

Kristina Grigaitė
El. paštas kgrigaite@lb.lt
Tel. (8 5) 268 0101